

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 149/07-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta, zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Š. G., L., zastúpeného advokátom JUDr. P. V., Advokátska kancelária, L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 79/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 79/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 79/99 k o n ať bez zbytočných priet'ahov.

3. Š. G. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť Š. G. trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. P. V., Advokátska kancelária, L.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti Š. G. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2007 doručená sťažnosť Š. G. (ďalej len „sťažovateľ“). Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 79/99.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti uznesením č. k. III. ÚS 149/07-8 na ďalšie konanie vyzval 26. júna 2007 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril a aby zaslal súdny spis.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 9. júla 2007 (sp. zn. Spr. 3433/2007, doručenom ústavnému súdu 16. júla 2007) uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje s vyjadrením zákonnej sudkyne, ktoré ústavnému súdu predkladá. V závere svojho vyjadrenia súhlasil, aby ústavný súd prerokoval sťažnosť bez nariadenia ústneho pojednávania.

V priloženom vyjadrení zákonná sudkyňa uviedla: *„Zákonnou sudkyňou v predmetnej veci som od 26.5.2006, fakticky som spis prevzala v januári 2007 po jeho vrátení z Krajského súdu v Bratislave, ktorý rozhodoval o odvolaní pristupujúceho odporcu a po nástupe po mojej práceneschopnosti. V predmetnej veci bolo vo februári 2007 doručované rozhodnutie odvolacieho súdu a po jej naštudovaní boli v mesiaci máj 2007*

vykonané procesné úkony súvisiace s rozhodnutím o zmene návrhu, poučeniami účastníkov a zároveň boli účastníci vyzvaní na vyjadrenie k zmenenému návrhu. Na výzvu súdu reagoval navrhovateľ svojím podaním, doručeným súdu 13.6.2007 a dňa 18.6.2007 odporca 2/ s tým, že vo veci bude stanovený termín pojednávania v mesiaci október 2007. Vo veci priebežne konám.“

Ústavnému súdu bolo 24. septembra 2007 doručené stanovisko právneho zástupcu sťažovateľa k vyjadreniu predsedu okresného súdu, v ktorom uvádza: „*Po oboznámení sa s obsahom Vyjadrenia Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 09.07.2007 k mojej sťažnosti, považujem za potrebné uviesť nasledovné:*

-návrh vo veci samej bol prijatý Okresným súdom Bratislava III. zo dňa 22.09.1999, pričom vec na tomto súde je vedená pod číslom konania 15C 79/99.

-počas trvania uplynulých 7 rokov (ktoré obdobie považujem za dostatočne dlhé), nebol nikdy Okresným súdom Bratislava III. vytyčený žiadny termín pojednávania vo veci a ani nikdy nebol určený žiadny (aspoň) predpokladaný termín pojednávania.

-sudkyňa Okresného súdu Bratislava III., ktorej ako poslednej bola predmetná vec priradená a mala teda vo veci začať konať, vo svojom Vyjadrení zo dňa 06.07.2007 tvrdí, že zákonnou sudkyňou je od 26.05.2006, pričom fakticky prevzala spis až v januári roku 2007 a to po jeho vrátení z Krajského súdu Bratislava.

-dôležitým faktom je skutočnosť, že z mojej strany som na akúkoľvek výzvu zo strany súdu, vždy reagoval včas a teda v súdom stanovených termínoch, pričom vo veci som podával aj vlastné urgencie o urýchlenie začatia konania, žiaľ bez pozitívneho výsledku.

- na Ústavný súd SR som sa obrátil práve z dôvodu toho, že moje urgencie o začatie konania v mojej právnej veci zostali zo strany Okresného súdu Bratislava III. nepovšimnuté.“

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov a zo súdneho spisu sp. zn. 15 C 79/99 ústavný súd zistil nasledovný priebeh súdneho konania:

Sťažovateľ podal okresnému súdu 22. septembra 1999 návrh na začatie konania, ktorým si uplatnil peňažné nároky vyplývajúce zo služobného pomeru voči odporcovi.

Okresný súd 1. februára 2000 vyzval sťažovateľa doplniť petit návrhu, sťažovateľ ho predložil 8. februára 2000 a zároveň zaplatil súdny poplatok.

Okresný súd 31. mája 2000 doručil návrh spolu s výzvou na vyjadrenie odporcovi, ktorý požadované vyjadrenie predložil 12. júna 2000.

Sťažovateľ 16. marca 2001 požiadal okresný súd, aby začal vo veci konať, súčasne požiadal o vrátenie zaplateného súdneho poplatku.

Okresný súd 29. marca 2001 doručil vyjadrenie odporcu sťažovateľovi.

Sťažovateľ 4. júna 2001 doplnil svoj návrh na začatie konania (rozšíril ho o odporcu v druhom rade) a zároveň opätovne požiadal okresný súd o vrátenie súdneho poplatku.

Odporca 1. októbra 2001 požiadal okresný súd „*pokračovať v konaní*“.

Sťažovateľ požiadal 21. marca 2002 okresný súd „*o nariadenie začatia konania vo veci*“ a opätovne požiadal o vrátenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ 20. novembra 2002 predložil okresnému súdu opätovne „*urgenciu začatia konania*“, ako aj ďalší listinný dôkaz a požiadal o vrátenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ 14. júla 2003 predložil okresnému súdu „*urgenciu započatia konania*“, upresnil označenie odporcu a požiadal o vrátenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ 13. júna 2005 predložil okresnému súdu doplnenie návrhu na začatie konania, v ktorom upresnil označenie odporcu a petit návrhu, súčasne opätovne požiadal o vrátenie súdneho poplatku.

Okresný súd 27. februára 2006 uznesením rozhodol o pripustení do konania odporcu v druhom rade (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 29. marca 2006).

Okresný súd 13. marca 2006 vyzval sťažovateľa predložiť „*podania zo dňa 13.6.2005 a príloh priložených k žalobe v potrebnom počte rovnopisov v lehote 10 dní*“, ktoré sťažovateľ predložil 20. marca 2006.

Okresný súd 13. marca 2006 doručil sťažovateľovi odpoveď predsedu okresného súdu na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní z 5. júla 2004, ktorá bola okresnému súdu postúpená Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „*krajský súd*“) 16. júla 2004 a v ktorej ho oboznámil so súčasným stavom konania.

Odporca 21. marca 2006 podal proti uzneseniu okresného súdu z 27. februára 2006 odvolanie.

Okresný súd 4. apríla 2006 predložil spisový materiál spolu s odvolaním krajskému súdu, ktorý 31. októbra 2006 rozhodol uznesením o odmietnutí odvolania (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 18. decembra 2006).

Okresný súd 12. februára 2007 odoslal uznesenie o odmietnutí odvolania sťažovateľovi a odporcom.

Predseda okresného súdu 16. februára 2007 odpovedal na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní z 24. januára 2007, ktorú kvalifikoval ako dôvodnú.

Okresný súd 22. mája 2007 uznesením pripustil zmenu návrhu sťažovateľa v zmysle jeho podania doručeného okresnému súdu 13. júna 2005.

Sťažovateľ 13. júna 2007 predložil okresnému súdu odpoveď na jeho výzvu z 24. mája 2007, v ktorej označil a súčasne priložil listinné dôkazy.

Odporca 18. júna 2007 predložil okresnému súdu vyjadrenie k doplneniu návrhu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci štátnym orgánom sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre naplnenie

ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

Základnými kritériami na hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetné konanie vedené okresným súdom, v rámci ktorého namieta s'ťažovateľ zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré po skutkovej stránke nie je zložité. Ústavný súd je toho názoru, že ani právna stránka veci nevykazuje osobitný stupeň zložitosti. Ide o uplatnenie peňažných nárokov vyplývajúcich zo služobného pomeru vojaka z povolania v súvislosti s jeho politickou rehabilitáciou. Zisťovanie skutkového stavu a súvisiaca aplikácia relevantnej právnej úpravy nemôže podľa názoru ústavného súdu v danom prípade za žiadnych okolností spôsobiť v konaní také komplikácie, ktoré budú mať za následok trvanie sporu v dĺžke takmer 8 rokov.

Pri posudzovaní druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že správanie s'ťažovateľa neprispelo k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd z predloženého spisu nezistil skutočnosti, z ktorých by bolo možné usúdiť, že s'ťažovateľ nereagoval na výzvy, alebo iným spôsobom s'ťažoval postup okresného súdu v konaní. Z podkladov predložených s'ťažovateľom vyplýva, že využil právne prostriedky nápravy podľa ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní s'ťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, ako aj zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, t. j. podanie s'ťažnosti na postup súdu.

Postup okresného súdu ako tretie kritérium na posúdenie porušenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy.

V prvom rade sa v doterajšom priebehu konania vyskytujú obdobia súvislej nečinnosti okresného súdu, v ktorých nevykonal žiadny úkon smerujúci k prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci.

Ústavný súd zaznamenal najdlhšie obdobie nečinnosti okresného súdu od 4. júna 2001, keď sťažovateľ predložil okresnému súdu doplnenie svojho návrhu a jeho rozšírenie o odporcu v druhom rade, do 27. februára 2006, keď okresný súd uznesením rozhodol o pripustení odporcu v druhom rade do konania (nečinnosť trvajúca 4 roky a 9 mesiacov).

Rovnako bol okresný súd nečinný v období od 22. septembra 1999, keď bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na začatie konania, do 1. februára 2000, keď okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie petitu návrhu (4 mesiace), a tiež v období od 6. júla 2000, keď predložil odporca okresnému súdu svoje vyjadrenie k návrhu sťažovateľa, do 29. marca 2001, keď okresný súd doručil sťažovateľovi vyjadrenie odporcu (viac ako 8 mesiacov).

V posudzovanom období po odpočítaní obdobia, počas ktorého vo veci konal krajský súd ako súd odvolací (spolu 8 mesiac), možno konštatovať, že konanie ku dňu rozhodnutia o ústavnej sťažnosti trvá na okresnom súde 7 rokov a 4 mesiace, z toho bol podľa zistení ústavného súdu z predloženého spisu okresný súd v konaní nečinný celkovo 5 rokov a 9 mesiacov. Takýto postup okresného súdu nemožno označiť inak, než ako zbytočné prietahy v konaní, ktoré spôsobili to, že všeobecný súd zatiaľ právoplatne vo veci nerozhodol. Preto ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (1. bod výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol takéto rozhodnutie, preto ústavný súd popri deklarovaní porušenia základného práva sťažovateľa v záujme čo najrýchlejšieho

odstránenia stavu právnej neistoty sťažovateľa prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (2. bod výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania, a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva a vydal príkaz na konanie bez prietáhov.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu a s prihliadnutím na hodnotu predmetu konania považuje za primerané priznať mu sumu 80 000 Sk (3. bod výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom, ktorý vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie (sťažnosť). Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 17 820 Sk pre úkony v roku 2007), čo predstavuje odmenu za jeden úkon v sume 2 970 Sk. K týmto sumám ústavný súd pripočítal režijný paušál za dva úkony právnej pomoci, a to 178 Sk. Spolu teda ústavný súd priznal náhrada trov právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (4. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2007